

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

05.06.2023. – 09.06.2023

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Sarajevo, 12.06.2023. godine

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА 05.06.2023. – 09.06.2023.

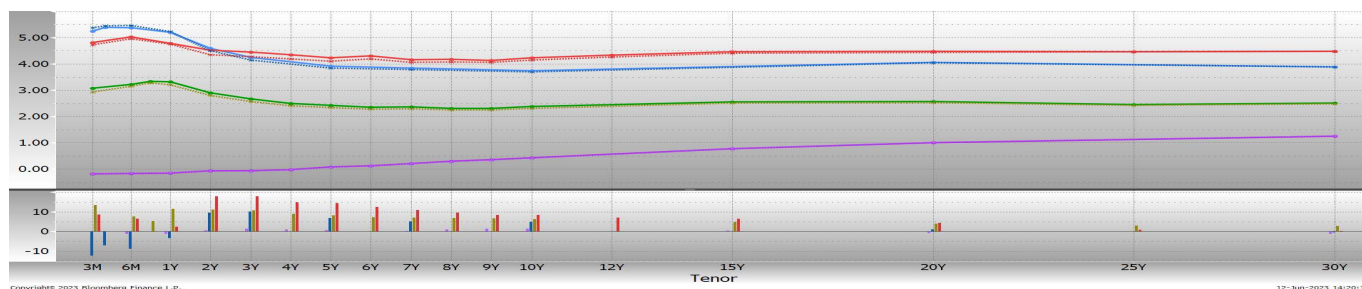
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона			САД			Велика Британија			Јапан		
	2.6.23	-	9.6.23	2.6.23	-	9.6.23	2.6.23	-	9.6.23	2.6.23	-	9.6.23
2 године	2.80	-	2.92	↗	4.50	-	4.60	↗	4.36	-	4.54	↗
5 година	2.34	-	2.42	↗	3.84	-	3.91	↗	4.10	-	4.25	↗
10 година	2.31	-	2.38	↗	3.69	-	3.74	↗	4.16	-	4.24	↗

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Bundове

Доспијеће	Приноси		
	2.6.23	-	9.6.23
3 мјесеца	2.975	-	3.177
6 мјесеци	3.145	-	3.222
1 година	3.226	-	3.339

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

Граф приказује криве приноса Немачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 09.06.2023. године (пуне линије) и 02.06.2023. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Након што су седмицу раније приноси обвезница еврозоне забиљежили приличан пад, у прошлој седмици је дошло до корекције приноса навише, а највеће промјене су биле изражене на предњем дијелу криве. Приноси њемачких обвезница су повећани између 7 и 11 базних поена, а приноси италијанских обвезница између 4 и 7 базних поена. У посматраном периоду су објављени финални подаци о кретању БДП-а у еврозони за I квартал. **Иако су прелиминарни подаци указивали на стагнацију (0,0%), финални подаци су показали да је забиљежен квартални пад БДП-а од 0,1%, па је тако еврозона на почетку ове године забиљежила најблажу могућу техничку рецесију.** Иако су раније званичници ЕЦБ прогнозирали да би еврозона могла да избјегне рецесију,

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

то се није десило. Ипак, очекује се да курс монетарне политике неће бити промијењен због овог податка јер се ЕЦБ налази близу краја циклуса повећања каматних стопа. Седмицу уочи одржавања сједнице УВ ЕЦБ званичници ЕЦБ су углавном наставили да шаљу поруку о потреби додатног повећања каматних стопа. Члан УВ ЕЦБ Knot је изјавио да би темељни цјеновни притисци у еврозони могли бити тешки за контролисати упркос знаковима ефикасности монетарне политике. Током протеклих годину дана ЕЦБ је повећала каматне стопе за 375 базних поена како би се борила са високом инфлацијом, а инвеститори очекују најмање још два повећања. Ипак, Knot је упозорио да би инфлаторни притисци могли да потрају, посебно у сегментима цијена горива и хране. Он је остао опрезно оптимистичан, те је изјавио да је вјероватно да су најгори проблеми инфлације Европе иза нас, да су дугорочна очекивања стабилна, те да постоје докази да политика ЕЦБ дјелује на реалну економију. Knot је нагласио важност опрезног приступа по питању будућих повећања каматних стопа, као и важност финансијске стабилности у процесу прилагођавања већим каматним стопама. Француска подузима кораке који за циљ имају смањење цијена хране, те је министар финансија Le Maire осигурао обавезу 75 водећих компанија које се баве продајом хране, укључујући Unilever, да смање цијене стотина производа од следећег мјесеца. Француска прати остале европске земље у борби са високим цијенама хране, при чему је Мађарска увела обавезујућа смањења цијена на основне прехранбене артикле. ЕУ је започела истраживање тржишних учесника с циљем информисања о начину на који могу да побољшају трговање, котације и ликвидност обвезница ЕУ. Разлог томе је питање због чега се овим обвезницама не тргује као државним обвезницама. Упркос томе што ЕУ обвезнице имају исти кредитни рејтинг (ААА) као и Њемачка, овим обвезницама се тргује по дисконту у поређењу са обвезницама Њемачке.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	ГБП – ЕЗ (Q/Q) финал. I квартал	0,0%	-0,1%	-0,1%
2.	ГДП – Грчка (Q/Q) I квартал	0,2%	-0,1%	1,1%
3.	Запосленост – ЕЗ (Q/Q) финал. I квартал	0,6%	0,6%	0,3%
4.	Укупан број запослених – Француска (Q/Q) I квартал	0,2%	0,3%	0,2%
5.	Малопродаја – ЕЗ (Г/Г) АПР	-3,0%	-2,6%	-3,3%
6.	Малопродаја – Италија (Г/Г) АПР	-	3,2%	5,8%
7.	Потрошња становништва – Холандија (Г/Г) АПР	-	0,3%	0,8%
8.	Фабричке поруцбине – Њемачка (Г/Г) АПР	-8,4%	-9,9%	-11,2%
9.	Индустријска производња – Њемачка (Г/Г) АПР	1,5%	1,6%	2,3%
10.	Индустријска производња – Шпанија (Г/Г) АПР	1,9%	-0,9%	4,1%
11.	Индустријска производња – Ирска (Г/Г) АПР	-	27,4%	-24,8%
12.	Индустријска производња – Финска (Г/Г) АПР	-	-2,4%	4,0%
13.	Индустријска производња – Аустрија (Г/Г) АПР	-	1,0%	0,1%
14.	Индустријска производња – Италија (Г/Г) АПР	-4,1%	-7,2%	-3,2%
15.	Индустријска производња – Грчка (Г/Г) АПР	-	4,2%	0,1%
16.	Индустријске продаје – Холандија (Г/Г) АПР	-	-10,5%	2,2%
17.	Прерађивачка производња – Холандија (Г/Г) АПР	-	-12,1%	-3,7%
18.	Трговински биланс – Француска (у милиј. EUR) АПР	-7,70	-9,71	-8,39

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

19.	Стопа инфлације – Холандија (финал).	MAJ	6,8%	6,8%	5,8%
20.	Стопа инфлације – Ирска (финал).	MAJ	5,4%	5,4%	6,3%
21.	Стопа инфлације – Грчка	MAJ	-	4,1%	4,5%

САД

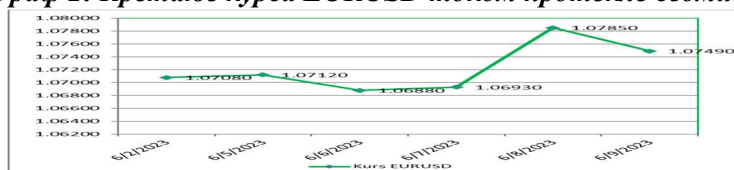
Приноси на америчке државне обвезнице су током протекле седмице забиљежили раст, посебно на предњем дијелу криве. Тржишни учесници су фокусирани на састанак FOMC-а, те објављивање податка о стопи инфлације ове седмице. Вјероватноћа да ће референтна каматна стопа остати непромијењена на јунском састанку износи 75%, док је вјероватноћа повећања за 50 базних поена на јулском састанку 50%. Економисти које је анкетирао Reuters очекују да ће Фед задржати каматне стопе непромијењене на састанку у јуну, иако значајна мањина очекује барем још једно повећање ове године. Преко 90% економиста предвиђа да ће Фед задржати распон референтне каматне стопе на 5,00%-5,25%, док преосталих 8% очекује повећање од 25 базних поена. Недавни снажни економски подаци и коментари званичника Феда довели су до очекивања повећања стопе у јулу, а промјена у тржишним очекивањима ојачала је амерички долар. С друге стране, инфлација је и даље забрињавајућа јер се није довољно смањила, а подаци указују на то да је иста знатно изнад циљаних 2%. Док неки економисти предвиђају рецесију, већина види наставак економске експанзије. Министрица финансија САД Yellen је изјавила да, иако је економија јака, неки сектори успоравају, те је истакла да очекује напредак у смањењу инфлације у наредне двије године.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	PMI индекс услужног сектора F	MAJ	55,1	54,9	53,6
2.	PMI композитни индекс F	MAJ	54,5	54,3	53,4
3.	Фабричке поруџбине	АПР	0,8%	0,4%	0,6%
4.	Поруџбине трајних добара F	АПР	1,1%	1,1%	3,3%
5.	ISM индекс услужног сектора	MAJ	52,4	50,3	51,9
6.	Трговински биланс (у млрд USD)	АПР	-75,8	-74,6	-60,6
7.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	3. јуни	235.000	261.000	233.000
8.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ	27. мај	1.802.000	1.757.000	1.794.000
9.	Број захтјева за хипотекарне кредите	2. јуни	-	-1,4%	-3,7%

USD је депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,0708 на ниво од 1,0749.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Током протекле седмице фокус инвеститора углавном је био на очекивањима везаним за будуће одлуке монетарне политике ВоЕ. Објављени су подаци о платама који су указали да је раст плата више него надмашио смањење цијене горива, што значи да је укупна улазна инфлација повећана и то на највиши ниво од фебруара, иако је значајно испод врхунца који је забиљежен прије годину дана, али већа у односу на период прије Ковид19 пандемије. Овакве околности ће засигурно појачати забринутост ВоЕ да се економија суочава са упорним инфлаторним притисцима. Очекује се да ће референтна каматна стопа ВоЕ бити повећана за 25 базних поена на 4,75% на састанку који се одржава 22. јуна. ВоЕ је окончала корпоративни програм продаје дуга, те је дозволила компанијама да емитују високо квалитетне обвезнице без надметања са ВоЕ за пажњу инвеститора. Ова промјена ствара бољу основу за компаније које емитују обвезнице, те пружа корист инвеститорима који су фокусирани на улагање у GBP јер ће на примарном тржишту бити у могућности да купе веће суме обвезница које емитују компаније у Великој Британији. Док се продаја ових обвезница од стране ВоЕ поклопила са периодом слабе емисије нових корпоративних обвезница, очекује се да ће излазак ВоЕ из овог програма повећати активност на примарном тржишту. Ипак, фактори попут превирања у банкарском сектору, као и проблеми око инфлације у Великој Британији и даље утичу на тражњу за новим обвезницама. Премијер Sunak трага за начинима да ојача економске везе са САД током његове посјете овој земљи, а са циљем усклађивања економске кооперације уз сарадњу у дијелу одбране и сигурности са циљем превазилажења глобалних пријетњи. Из OECD-а је упозорено да Влада Велике Британије има лимитиран простор за смањење пореза уочи очекиваних националних избора у 2024. години. OECD такође очекује умјерени раст за Велику Британију, заједно са највећом стопом инфлације међу развијеним земљама, чиме је довела Владу у опасност због изложености промјенама каматних стопа.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Званичне резерве (у мил GBP) MAJ	-	-984	545
2.	PMI услужни сектор F MAJ	55,1	55,2	55,9
3.	PMI композитни индекс F MAJ	53,9	54,0	54,9
4.	PMI грађевински сектор F MAJ	50,8	51,6	51,1

Током протекле седмице GBP је апрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио пад са нивоа од 0,86001 на ниво од 0,85457. GBP је апрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD повећан са нивоа од 1,2453 на ниво од 1,2572.

ЈАПАН

Током априла је дошло до успорења у темпу раста плата у Јапану, углавном јер је плаћање прековременог раста успорено, те је дошло до стагнације у исплатама бонуса, док су регуларне плате наставиле раст. Ипак, плате су повећане углавном јер су велике компаније повећале плате најбржим темпом у посљедње три декаде, што одражава захтјеве радника да се плате одрже у складу са инфлацијом. С друге стране, реалне плате, прилагођене за инфлацију, су смањене за 3,0%, што је

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

13. мјесец заредом да реалне плате биљеже смањење. Влада премијера Kishide је представила акциони план који је усмјерен на инвестиције, иновације и start up компаније, а који би требало да подстакну раст и распојелу богатства кроз раст плата, чиме су сигнализирани да су посвећени ревитализацији економије. Позитиван податак објављен за Јапан током прошле седмице је да је БДП у I кварталу, према финалним подацима, забиљежио знатно већи раст од очекиваног (1,9%), те је повећан за 2,7% квартално, сведено на годишњи ниво, углавном јер су компаније убрзале потрошњу. Ипак, економисти упозоравају да опоравак можда неће бити толико снажан како сугеришу поменути подаци, будући да је већи дио раста вођен залихама прије него финалном тражњом. Аналитичари очекују да ће економски раст успорити у II кварталу под утицајем слабије инотражње, слабијих пословних инвестиција, те изазова у личној потрошњи који долазе од инфлације и пада реалног дохотка. Влада Јапана наглашава посвећеност економском расту путем фискалних реформи, према нацрту средњорочног оквира економске политике. План који је презентован на састанку економског савјетодавног панела сигнализира удаљавање од стимулативне потрошње која је имплементирана током пандемије Ковид19. Јапан се тренутно суочава са значајним јавним дугом који је двоструко већи од његове економије, док је Влада усмјерена повратку на одрживу структуру потрошње која је карактеристична за „мирно доба“. Иако је из оквира буџета искључен временски период у којем је потребно извршити његово балансирање, другу годину заредом, министар економије Goto је поновио да је циљ Владе достизање примарног буџетског суфицита до фискалне 2025. године. Већина тржишних учесника очекује да ће ВоЈ задржати своју ултрастимулативну монетарну политику и прогнозу умјереног економског опоравка на овоседмичном састанку.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни
			стање	период
1.	PMI композитни индекс F MAJ	54,9	54,3	52,9
2.	PMI услужни сектор F MAJ	56,3	55,9	55,4
3.	Раст плата АПР	1,8%	1,0%	1,3%
4.	Текући рачун (у бил JPY) АПР	1.650,00	1.895,1	2.278,1
5.	БДП (Q/Q) ануализирани F I КВАРТАЛ	1,9%	2,7%	0,4%
6.	Лична потрошња у односу на БДП (Q/Q) F I КВАРТАЛ	0,6%	0,5%	0,2%
7.	Монетрани агрегат M2 (Г/Г) MAJ	-	2,7%	2,6%

JPY је током протекле седмице благо апрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио пад са нивоа од 149,76 на ниво од 149,70. JPY је апрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио пад са нивоа 139,92 на ниво од 139,40.

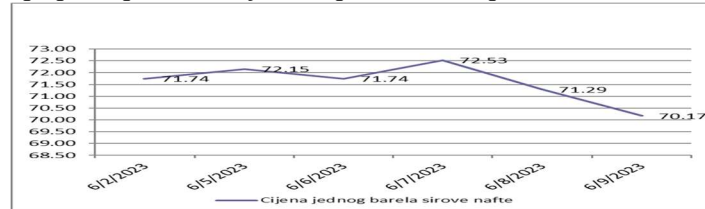
Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедјељак је износила 71,74 USD (67,00 EUR). Почетком седмице цијена нафте је биљежила раст, након што је током викенда ОПЕС+ донио одлуку да смањи обим производње односно понуду нафте на тржишту. Министар енергије Саудијске Арабије је изјавио да је незадовољан ситуацијом у којој остале чланице ОПЕС+ не испуњавају циљеве понуде, те тражи већу транспарентност понуде нафте која долази из Русије. Са друге стране директор IEA Birol је изјавио да је вјероватноћа раста цијене нафте значајно већа након одлуке коју је донио ОПЕС+. Birol је указао на неравнотежу на тржишту нафте која ће бити погоршана након ове одлуке, те је истакао да ће земље попут земаља Африке и Индије бити највише погођене високим цијенама нафте. Наредног дана цијена нафте је забиљежила пад. Очекивања за тражњу за нафтом су неизвјесна, те иако смањена понуда Саудијске Арабије може умањити дио понуде на тржишту, веће цијене ће захтијевати одрживи раст тражње на нафтом. Увоз нафте у Кину у мају је достигао рекордан трећи највећи мјесечни ниво, те је износио 51,44 милиона тона, односно 12,11 милиона барела дневно. Увоз је у мају повећан за 12,2% годишње, док су испоруке повећане за 17,4% у поређењу са априлом 2023. године. Раст увоза је дошао као резултат интереса рафинерија да појачају залихе, али и због тога што појачавају производне активности након редовног одржавања у априлу. Поред тога, увоз природног гаса је повећан за 17,3% годишње, док је извоз рафинисаних горива повећан за 49,5% у односу на мај претходне године. Тражња Индије за сировом нафтом је у мају повећана за 9% годишње, што је највећи раст од новембра прошле године. У четвртак се цијена смањила јер су инвеститори процјењивали изгледе за затегнуто тржиште нафте у другој половини године, а пад цијене ка 70 USD настављен је на крају седмице. На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 70,17 USD (65,28 EUR). Посматрано на седмичном нивоу цијена нафте је смањена за 2,19%. Ово је друга седмица заредом како цијена нафте биљежи пад.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

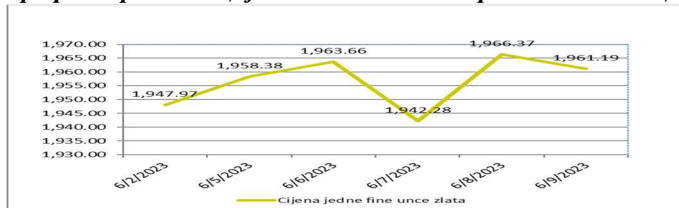
На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 1.947,97 USD (1.819,17 EUR). Почетком седмице цијена злата је повећана у односу на дан раније након што су објављени слаби подаци ISM индекса услужног сектора у САД. World Gold Council је објавио вијест да су златне резерве централних банака смањене први пут у посљедњих годину дана и то за 71 тону у априлу, а као резултат продаје злата од стране Турске и Казахстана. Ове продаје су надмашиле куповине злата од стране Пољске и Кине, која седми мјесец заредом повећава своја улагања у овај племенити метал. Поред тога, World Gold Council је објавио да очекује да ће централне банке наставити да буду нето купци злата у 2023. години под утицајем позитивног става према златним резервама. Наредног дана цијена је повећана, те је премашила ниво од 1.960 USD по унци јер инвеститори ишчекују сигнале везано за даље одлуке Феда о повећању каматних стопа, о чему ће се расправљати на састанку FOMC-а наредне седмице. Економски подаци су прилично мјешовити, што додатно појачава неизвјесност даљег кретања референтне каматне стопе и одражава се на цијену злата. Средином седмице цијена је смањена након што су приноси на државне обвезнице САД повећани, док инвеститори чекају податке о инфлацији и наредни састанак FOMC-а. Већа зарада, односно већи приноси на државне обвезнице САД су појачали тражњу за овим инвестицијама док се тражња за златом смањила, што се одразило и на пад цијене злата. Током трговања у четвртак цијена злата је повећана под утицајем слабијег USD и пада приноса на државне

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

обвезнице, а након што су објављени подаци са тржишта рада у САД који су показали да је дошло до раста захтјева незапослених за помоћ, што би могло утицати на Фед да паузира даље повећање каматних стопа. Тржиште сада очекује да постоји шанса од 76% да Фед на наредном састанку неће повећати каматну стопу. Опоравак цијене злата долази док трговци чекају податке о инфлацији у САД за мај. На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 1.961,19 (1.824,53 EUR). У односу на претходну седмицу цијена злата је повећана за 0,68%.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.